

**“Statistika xəbərləri” elmi-praktik
jurnalının redaksiya heyəti**

Baş redaktor

Sakit YAQUBOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Redaksiya heyəti:

Ziyad SƏMƏDZADƏ

*iqtisad elmləri doktoru,
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü*

Şahin SADIQOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Ədalət MURADOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Vahid NOVRUZOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Nazim İMANOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Süleyman QASIMOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Səlim MÜSLÜMOV

iqtisad elmləri doktoru, professor

Tahir BUDAQOV

tibb üzrə fəlsəfə doktoru

Azər ƏMİRASLANOV

iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru

Mehman TAĞIYEV

iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru

Saleh MÖVLAMOV

iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru

Aleksey PONOMARENKO

iqtisad elmləri namizədi, dosent

Roumen VESSELİNOV

iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Alxan MANSUROV

məsul katib

**“Statistika xəbərləri” elmi-praktik jurnalının
rubrikaları**

Statistikanın inkişaf
strategiyası
və taktikası

Statistik təsnifatlar,
standartlar və
registrlər

Statistik müşahidə
metodları

Statistik məlumatların
toplanması, işlənməsi,
saxlanması və yayıl-
ması texnologiyası

İnformasiya şəbəkəsi,
məlumat bazası,
məlumat bankları

Statistik informasiya
sisteminin
təkmilləşdirilməsi

Milli Hesablar
Sistemi

Statistik tədqiqatlar

Statistika sahəsində
beynəlxalq əməkdaşlıq

Statistika:
xronika, informasiya

Bibliografiya:
yeni nəşrlər

Oxucuların rəy
və təklifləri

Statistika:
rəsmi sənədlər

Statistika:
metodoloji təminat
(metodoloji əlavələr)

Statistika:
faktlar və proqnozlar
(statistik əlavələr)

CONTENT

ECONOMIC-STATISTICAL RESEARCHES

<i>Elshen Ibrahimov</i> The ways of efficient use of the state budget in the provision of sustainable economic development.....	4
<i>Yashar Pasha</i> Statistical research of the relationship between quality of life and innovations	12
<i>Saleh Movlamov, Shahin Mustafayev</i> Statistical research of energy security	21
<i>Famil Niftiyev</i> <i>Statistical analysis of educational institutions development in Guba-Khachmaz economic region</i>	30
<i>Elnur Rustamov</i> The role of the labor market in socio-economic development of the Ganja-Gazakh economic region	36
<i>Abdulrahim Dadashov</i> Evaluation of access to credit resources of farms	45

THEORY AND METHODOLOGY

<i>Sadi Abdurahmanov, Nigar Teymurzadeh</i> Optimal coordination of economic interest in agriculture	55
<i>Hasan Mammadov</i> The theoretical basis of sustainable economic development	64
<i>Yusif Bayramov</i> The social entrepreneurship - world practice and trends of development in Azerbaijan	74
<i>Rashad Mammadov</i> The marketing strategies and activities of entrepreneurship in a globalizing world economy	84

THE INDICATORS CONCERNING SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY FOR FIRST HALF OF 2017 OUTCOMES

Macroeconomic indicators	92
Gross Domestic Product manufacturing.....	94
Fixed capital allocations for the financial sources.....	94
The value of fixed capital allocations for the fields of economy.....	95
Structure of the retail trade circulation according to the products.....	96
Credit investment to the economy.....	96
Revenues of the state budget.....	96
Expenses of the state budget.....	97
Freight turnover in the transport sector, million ton-km.....	97
Passenger turnover in the transport sector, million passengers-km.....	97
Foreign trade indicators of Azerbaijan with the partner countries.....	98
All important types of exported products.....	99
All important types of imported products.....	100

INTERNATIONAL COOPERATION

Chairman of the State Statistical Committee Tahir Budagov attended European Statistics Conference in Paris.....	101
---	-----

THE DEVELOPMENT OF OFFICIAL STATISTICS

Presentation of the National Information Portal for Sustainable Development Goals was held.....	102
Written competition on "Census of Population: An Important Information Source for Sustainable Development".....	104

FROM THE PAGES OF STATISTICS HISTORY OF AZERBAIJAN

Aliyev Iskander Mammad Taghi oglu (the 120th anniversary of the birthday).....	107
--	-----

UOT: 33:005

DOI: 10.33870/1012-1211-2019-3-2490

**DAYANIQLI İQTİSADİ İNKİŞAFIN TƏMİN EDİLMƏSİNDƏ DÖVLƏT
BÜDCƏSİNDƏN SƏMƏRƏLİ İSTİFADƏ YOLLARI**

Elşən İbrahimov

Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin

“İqtisadiyyat” fakültəsinin dekanı, iqtisad elmləri namizədi, dosent

AZ 1106, Bakı şəhəri, Nəcəf Nərimanov küçəsi 93

e-poçt: elwen.1977@mail.ru

Açar sözlər: dövlət büdcəsi, Davamlı İqtisadi İnkişaf Konsepsiyası, ÜDM, sosial-iqtisadi siyasət, təkrar istehsal prosesi.

Ключевые слова: государственный бюджет, Концепция Устойчивого Экономического Развития, ВВП, социально-экономическая политика, процесс воспроизводства.

Keywords: state budget, Sustainable Economic Development Conception, GDP, social-economic policy, reproduction process.

Elshen Ibrahimov

**The ways of efficient use of the state budget in the provision of sustainable
economic development**

Summary

The role of the state budget in the provision of sustainable economic development and in the expanded reproduction process has been justified, its sense as the financial document of the government has been explained in the article. A special role of the state budget in implementing social-economic policy, state regulation and etc. was emphasized, being a main financial support for the government. It has been mentioned that the state budget has a great importance in the efficient participation in the globalization and integration processes, standing in competitive fighting hardly formed due to the influence of this process as well as providing in the global economic sphere the national and governmental interest and forming of modern national economy. Rational use of the state budget in the realization of Sustainable Economic Development Concept has been researched and proposals and recommendations based on relevant general conclusions have been given in the article.

Ədəbiyyat

1. “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. 29 dekabr 2012-ci il.
2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi internet saytı. https://president.az/files/future_az.pdf
3. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet saytı. www.stat.gov.az
4. E.Ə.İbrahimov. “İqtisadiyyatın davamlı inkişafının maliyyə-büdcə tənzimlənməsi və stimullaşdırılması problemləri”. Bakı-2018
5. İ.H.Aliyev və b. “Milli iqtisadiyyat: modernləşmə və davamlı inkişaf”. Bakı: “Avropa nəşriyyatı. 2013
6. İ.Bayramov. “Azərbaycan iqtisadiyyatının diversifikasiyasının maliyyə təminatının gücləndirilməsi məsələləri”. Bakı-2018

7. Azərbaycanın statistik göstəriciləri 2018. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2018
8. <http://www.maliyye.gov.az>
9. B.Ş.Qurbanov. "Büdcə gəlirləri və xərclərinin formalaşdırılmasının bəzi problemləri". AMEA İqtisad İnstitutu. Elmi əsərlər, 2009, № 4 səh.
10. C.Bulut, E.Süleymanov. "Dövlət maliyyəsi". Qafqaz Universiteti. Bakı-2013
11. Ə.X.Nuriyev. "Davamlı və tarazlı regional inkişaf". Bakı-2017
12. www.who.int.ru

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 19.04.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 26.04.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 30.05.2019

HƏYAT KEYFİYYƏTİ VƏ İNNOVASIYALAR ARASINDA QARŞILIQLI ƏLAQƏNİN STATİSTİK TƏDQIQI

Yaşar Paşa

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin

Həyat keyfiyyətinin statistikasına şöbəsinin müdiri

AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti, 81

e-poçt: yashar@azstat.org

Açar sözlər: həyat keyfiyyəti, əhalinin həyat səviyyəsi, həyat keyfiyyətinin müəyyən edilməsinin metodoloji yanaşmaları, innovasiya, insan inkişafı indeksi, korrelyasiya əlaqəsi, regressiya modeli.

Ключевые слова: качество жизни, уровень жизни населения, методологические подходы определения качества жизни, инновация, индекс человеческого развития, корреляционные отношения, регрессионная модель.

Keywords: quality of life, population living standards, methodological approaches in determining the quality of life, innovation, human development index, correlation relation, regression model.

Yashar Pasha

Statistical research of the relationship between quality of life and innovations

Summary

The article provides general information about the quality of life and living standards of the population. The influence of political, economic, social, natural, environmental and moral factors, as well as scientific and technological development on the quality and living standards of the population was emphasized. In addition, the article sets out methodological approaches to determine the quality of life. As a generalized indicator of quality of life, the human development index was presented. Information on innovation activity is presented and a statistical analysis of the relationship between quality of life and innovation is carried out. Statistical research was based on data from the World Bank. It was compiled an econometric model of the relationship between the human development index and innovation.

Ədəbiyyat

1. Wikipedia. URL: [http:// ru.wikipedia.org/Иновационная_экономика](http://ru.wikipedia.org/Иновационная_экономика)
2. Марина Юрьевна Архипова, Андрей Владимирович Лебедев. Инновации и уровень жизни населения: взаимосвязь, тенденции, перспективы. Экономика, Статистика и Информатика №6, 2012.
3. elibrary.bsu.az/yenii%5Ciqtisadkitablar%5C226_innovasiya.pdf
4. Андреева О. Н. Способы оценки уровня и качества жизни населения. Ойкумена. 2013. №2. УДК 332.145(470:571.6).
5. United Nations Development Programme. Human Development Reports. Human Development Data (1990-2017). <http://hdr.undp.org/en/data>
6. [https://ru.wikipedia.org/wiki/ Индекс_человеческого_развития](https://ru.wikipedia.org/wiki/Индекс_человеческого_развития)
7. Влияние инновационных процессов на качество жизни населения республики Беларусь. Чиркова Ирина Юрьевна Белорусский государственный университет, Минск. Хацкевич Геннадий Алексеевич Белорусский государственный университет, Институт бизнеса и менеджмента технологий, Минск.
8. База данных Мирового Банка. URL: <https://databank.worldbank.org>
9. В.Н.Сулицкий. Методы статистического анализа в управлении: Учеб. Пособие. - М. Дело, 2002. - 520 с.
10. <http://www.mathtask.ru/0014-mathematical-tables.php#tt14>. Математические таблицы.
11. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi saytı: www.stat.gov.az

ENERJİ TƏHLÜKƏSİZLİYİNİN STATİSTİK TƏDQIQI

Saleh Mövlamov

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin
Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzi
Elmi araşdırmalar və statistik tədqiqatlar şöbəsinin aparıcı iqtisadçısı, i.ü.f.d
AZ1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: movlamov@azstat.org*

Şahin Mustafayev

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin
Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzi
Statistik innovasiyaların tətbiqi şöbəsinin iqtisadçısı
AZ1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81
e-poçt: shahinm@azstat.org*

Açar sözlər: enerji təhlükəsizliyi, enerji istehlakı, yanacaq-enerji kompleksləri, iqtisadiyyat sahələri, siyasi enerji təhlükəsizliyi, iqtisadi enerji təhlükəsizliyi, texnogen enerji təhlükəsizliyi, beynəlxalq enerji xartiyası.

Ключевые слова: энергетическая безопасность, энергопотребление, топливно-энергетические комплексы, отрасли экономики, политическая энергетическая безопасность, экономическая энергетическая безопасность, техногенная энергетическая безопасность, международная энергетическая хартия.

Keywords: energy security, energy consumption, fuel and energy complexes, economic sectors, political energy security, economic energy security, technology-related energy security, international energy charter.

Saleh Movlamov, Shahin Mustafayev Statistical Research of Energy Security

Summary

The article deals with such issues as energy security, which is an integral part of the country's national security, as well as the uneven distribution and problems of exhaustion of energy resources in the regions.

The data on energy consumption by countries, a comparative analysis of energy resources, the dynamics of these indicators and the corresponding graphs and forecasts of the International Energy Agency by 2030 are given. The development of a new concept of energy security, the efficient use of energy resources, which are the main natural resources for sustainable development, and the transformation of the economy of industries to low energy consumption, were investigated.

Ədəbiyyat

1. I.Ş.Ə.Səmədzadə və digərləri. İqtisadi subyektlərin (müəssisənin) iqtisadi təhlükəsizliyi. Bakı, Təhsil NPM, 2009, 270 səh.
2. Caspian Energy. International Analytical Journal-december 2006 7(41)
3. Eurostat, Statistical books. Energy, transport and environment indicators. 2015 edition
4. Eurostat, Statistical books. Sustainable development in the European Union. 2015 monitoring report of the EU sustainable Development Strategy. 2015 edition.

5. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AD%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C>
6. <https://cyberleninka.ru/article/n/energeticheskaya-bezopasnost-opredelenie-ponyatiya-i-suschnost>
7. <https://cyberleninka.ru/article/v/energeticheskaya-bezopasnost-v-sovremennom-mire-osnovnye-podhody-k-izucheniyu>
8. Mənbə: <https://www.iea.org/Sankey/index.html#c=Azerbaijan&s=Balance>

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 01.04.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 03.04.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 18.04.2019

UOT: 332.1

DOI: 10.33870/1012-1211-2019-3-2493

QUBA-XAÇMAZ İQTİSADİ RAYONUNDA TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İNKİŞAFININ STATİSTİK TƏHLİLİ

Famil Niftiyev

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının

Akademik H.Ə.Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun elmi işçisi, coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru

AZ 1143, Bakı şəhəri, Hüseyn Cavid prospekti 115

e-poçt: f.niftiyev@mail.ru

Açar sözlər: təhsil, məktəbəqədər, məktəb, infrastruktur, Quba-Xaçmaz.

Ключевые слова: образование, дошкольное образование, школа, инфраструктура, Губа-Хачмаз.

Keywords: education, preschool, school, infrastructure, Guba-Khachmaz.

Famil Niftiyev

Statistical analysis of educational institutions development in Guba-Khachmaz economic region

Summary

This article is devoted to the development and the territorial organization of educational institutions in the Guba-Khachmaz economic region and improvement of the quality of education. In this research the main field of education on administrative regions is analyzed, short comings in the field of education are investigated, also recommendations are given regarding development of education in the economic region through analysing the measures in this field by the government.

At the same time, the article deals with measures taken in connection with the “State Program on Socio-Economic Development of the Regions of the Republic of Azerbaijan (2004-2008, 2009-2013, 2014-2018)”. It is also important to know the population size, natural growth, age, gender composition of the economic region because social infrastructure is one of the most promising areas in the population.

Ədəbiyyat

1. “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” (2004-2008-ci illər) // “Azərbaycan” qəzeti, 12 fevral 2004-cü il, səh.3-16
2. “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” // “Azərbaycan” qəzeti, 15 aprel 2009-cü il, səh.1-18
3. Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” (2014-2018-ci illər)// “Azərbaycan” qəzeti, 27 fevral 2014-cü il, səh.4-15
4. Azərbaycanın demografik göstəriciləri. Bakı: 9 №-li kiçik müəssisə, 2017.
5. Azərbaycanın regionları. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin məcmuəsi. Bakı-2017.
6. Azərbaycanda uşaqlar. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin məcmuəsi. Bakı-2017.
7. Azərbaycanda təhsil, elm, mədəniyyət. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin məcmuəsi. Bakı-2018.
8. V.Əfəndiyev. Azərbaycanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. Bakı: “Bakı Universiteti” 2010.
9. Ə.Q.Əlirzayev. Sosial sferanın iqtisadiyyatı və idarə edilməsi. Bakı-2010.
10. Z.S.Məmmədov. Regionların iqtisadi inkişaf problemləri. Bakı-2007.
11. <http://www.adpu.edu.az/index.php/az/t-dris/filiallar/guba-filial>
12. <http://www.quba-ih.gov.az/page/15.html>
13. <https://president.az/articles/26933>
14. <http://absheron.edu.gov.az/az/page/540/12846>
15. <http://www.edu.gov.az/upload/file/mektebeqeder/mektebeqeder-umumi-melumat.pdf>

UOT: 331.101.26; 331.522.4

DOI: 10.33870/1012-1211-2019-3-2494

GƏNCƏ-QAZAX İQTİSADİ RAYONUNUN SOSIAL-İQTİSADİ İNKİŞAFINDA ƏMƏK BAZARININ ROLU

Elnur Rüstəmov

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi

Əmək statistikasının İşçi qüvvəsinin tədqiqatı sektorunun baş məsləhətçisi

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin

İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutunun doktorantı

AZ1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81

e-poçt: elnurr@azstat.org

Açar sözlər: əmək bazarı, regional iqtisadiyyat, iqtisadi fəaliyyət, iqtisadi inkişaf, innovasiya.

Ключевые слова: рынок труда, региональная экономика, экономическая деятельность, экономическое развитие, инновация.

Keywords: labour market, regional economy, economic activity, economic development, innovation.

Elnur Rustamov

The role of the labor market in socio-economic development of the Ganja-Gazakh economic region

Summary

The article highlights the importance for the full development of the country's economy and the elimination of existing problems can be solved through a comprehensive study of all its regions. Studying this area is necessary since it is at the core of all economic processes and applied to all types of economic activity and labour relations. Since labour relations are regulated on the basis of supply and demand in the labour market, the study of human capital is the main factor affecting the market. The main socio-economic indicators of key sectors of economy and labour market of the region during 2010-2017, the current status and trends of development of human capital in the region were analyzed. Current deficiencies and ways of solving problems using international experience were identified. Eliminating the given deficiencies will enable getting more positive results in the future.

Ədəbiyyat

1. <https://www.economy.gov.az/article/state-programs/21429>
2. https://president.az/files/future_az.pdf
3. <http://static.president.az/pdf/38542.pdf>
4. <https://www.economy.gov.az/article/gence-qazax-iqtisadi-rayonu-2017/22682>
5. <https://www.stat.gov.az/source/regions/#>
6. <https://weforum.ent.box.com/s/dari4dktg4jt2g9xo2o5pksjpatvawdb>
7. https://www.stat.gov.az/source/labour/az/001_1.xls
8. <https://www.stat.gov.az/source/regions/az/004.xls>

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 28.06.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 02.07.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 17.07.2019

UOT: 336.648, 336.77, 338.434

DOI: 10.33870/1012-1211-2019-3-2495

FERMER TƏSƏRRÜFATLARININ KREDİT RESURSLARINA ÇIXIŞ İMKANLARININ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Əbdülrəhim Dadaşov

*Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
Maliyyə və maliyyə institutları kafedrasının doktorantı
AZ 1001, Bakı şəhəri, İstiqlaliyyət küçəsi 6
e-poçt: ebdulrehimdadasov@gmail.com*

Açar sözlər: fermer təsərrüfatı, kənd təsərrüfatı, kredit resursları, çıxış imkanları, investisiya.

Ключевые слова: фермерское хозяйство, сельское хозяйство, кредитные ресурсы, доступность, инвестиции.

Keywords: farming, agriculture, credit resources, accessibility, investment.

Abdulrahim Dadashov

Evaluation of access to credit resources of farms

Summary

The article analyzes the level of accessibility of farms to credit resources in the Republic of Azerbaijan. The credit opportunities offered by the Entrepreneurship Development Fund and the Agrarian Credit and Development Agency to farmers were assessed in this article.

The purpose of the research is to analyze the opportunities of farming credit resources in Azerbaijan, to analyze the problems of their lending mechanism and their elimination. As a result of research, the main features of farming crediting, existing problems and ways of solution were studied, scientific results were produced and proposals were presented. Aggregation, comparative analysis methods were used in this article.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin “Kənd təsərrüfatı, meşə və balıqçılıq təsərrüfatı” və “Maliyyə və bank” sahələri üzrə statistik nəşrləri. Bakı-2008-2018.
2. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun verilmiş kredit vəsaitlərinə dair statistik məlumatlar. Bakı-2008-2018.
3. Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar kredit və İnkişaf Agentliyinin illik statistik hesabatları. Bakı-2007-2018.
4. Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar kredit və İnkişaf Agentliyinin vəsaitindən istifadə qaydası. Bakı-2018.
5. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin dövlət büdcəsinə dair statistik məlumatları. Bakı-2008-2018.
6. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı statistik bülletenləri. Bakı-2008-2018.
7. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair” Strateji Yol Xəritəsi. Bakı-2016.
8. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair” Strateji Yol Xəritəsi. Bakı-2016.
9. “Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi mexanizminin təkmilləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. Bakı-2018

10. Н.И.Дорожкина, Ю.С.Суворина. “Особенности кредитования сельскохозяйственных производителей”. Социально-экономические явления и процессы. Т. 12, №5, Тамбов 2017, стр 41-47.
  11. Douglas P., “Rural finance innovation case study, Buyer and supplier credit to farmers: do donors have a role to play?” Pavig the way forward for rural finance an international conference on best practices, case study, Washington 2013, 18 pages.
  12. <https://www.stat.gov.az/source/agriculture/>
  13. <https://www.stat.gov.az/source/finance/>
  14. <http://edf.gov.az/az/content/23>
  15. <http://www.akia.gov.az/az/haqqimizda/haqqimizda-hesabat>
  16. <https://president.az/articles/31161>
  17. <http://maliyye.gov.az/static/243/dovlet-budcesi-haqqinda-azerbaycan-respublikasinin-qanunu>
  18. <https://www.cbar.az/lpages/statistics/key-monetary-indicators/>
  19. https://mida.gov.az/documents/strateji_yol_xeritesi_kend_teserrufati_mehsullarinin_istehsalina_ve_emalina_dair.pdf
  20. <https://azertag.az/store/files/news/MALIYYE%20STRATEJI%20YOL.pdf>
  21. <http://e-qanun.az/framework/39705>
  22. <https://cyberleninka.ru/article/v/osobennosti-kreditovaniya-selskohozyaystvennyh-proizvoditeley>
  23. <http://edf.gov.az/az/content/97>
- http://www.ruralfinanceandinvestment.org/sites/default/files/1126181060970_Buyer_and_supplier_of_credit_to_farmers_-1943486288.pdf

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 03.05.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 06.05.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 24.05.2019

UOT: 338.45:69

DOI: 10.33870/1012-1211-2019-3-2496

KƏND TƏSƏRRÜFATINDA İQTİSADI MƏNAFELƏRİN OPTİMAL ƏLAQƏLƏNDİRİLMƏSİ

Sədi Əbdürəhmanov

*Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti
İqtisadiyyat kafedrası, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, professor
AZ 1072, Bakı şəhəri, Koroğlu Rəhimov küçəsi 822/23
e-poçt: arehmanov40@mail.ru*

Nigar Teymurzadə

*Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti
İqtisadiyyat kafedrasının magistrantı
AZ 1072, Bakı şəhəri, Koroğlu Rəhimov küçəsi 822/23*

Açar sözlər: kənd təsərrüfatı, iqtisadi mənafelelərin əlaqələndirilməsi, optimal bölgü, optimal qiymətləndirmə, iqtisadi səmərəlilik, modelləşdirmə.

Ключевые слова: сельское хозяйство, согласование экономических интересов, оптимальное распределение, оптимальная оценка, экономический эффект, моделирование.

Keywords: agriculture, coordination of economic interest, optimal allocation, optimal evaluation, economic efficiency, modeling.

, извлекали выгоду из своего труда. Эти цены и тарифы регулируются на основе модели паритетных цен.

Sadi Abdurahmanov, Nigar Teymurzadeh Economic interest argument in agro culture

Summary

The article analyzes optimal coordination of economic interests in agriculture. Since the prices and tariffs for agricultural services of the spheres and enterprises are very high, they vainly absorb a part of the profit from agriculture. However, for optimal coordination of economic interests between agricultural production and the service sector, the net income of each participant should correspond to the share of its labour in the final product. Therefore, it is necessary to use prices in the production of agricultural products so that the parties involved in the production may benefit from their labour. These prices and tariffs are regulated on the basis of a model of parity prices.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet saytı: www.stat.gov.az
2. Л.И.Абалкин. Проблемы органического сочетания интересов государства и трудовых коллективов. Журнал «Плановое хозяйства», 1994 №8.
3. М.Абдурахманов. Планирование и стимулирование по конечным результатам в АПК. Баку-1990
4. В.И.Киселев. АПК - совершенствование хозяйственного механизма. Москва-1985
5. К.А.Багратовский, А.В.Лотов. Об основных направлениях имитационного моделирования механизма стимулирования производства на уровне предприятия. Журнал - Экономика и математические методы. Москва, 1995 год выпуск 3.

6. М.А.Бронштейн. Выравнивание условий хозрасчетной деятельности в сельском хозяйстве. Журнал- «Вопросы экономики». Москва 1995 год; №3
7. В.П.Можин. Территориальная структура агропромышленного комплекса. Журнал «Экономика и математические методы». Москва-2004 выпуск 6.
8. А.Б.Поманский. О сходимости процессов согласования экономических интересов. Журнал «Экономика и математические методы». Москва-2007, выпуск 4.
9. Azərbaycan kənd təsərrüfatı. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2018
10. Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin və fərdi sahibkar təsərrüfatlarının əsas iqtisadi göstəriciləri. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2018

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 01.07.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 17.07.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 24.07.2019

DAYANIQLI İQTİSADI İNKİŞAFIN NƏZƏRİ ƏSASLARI

Hasan Məmmədov

Naxçıvan Dövlət Universiteti

“Dünya iqtisadiyyatı və menecment” kafedrasının iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

AZ 7012, Azərbaycan Respublikası, Naxçıvan şəhəri, Universitet şəhərciyi

e-poçt: hasan_1961@mail.ru

Açar sözlər: dayanıqlı inkişaf, dayanıqlı iqtisadi inkişaf, Üç sütun modeli, Dayanıqlı inkişafın kapital ehtiyatları modeli, Dayanıqlılığın prizması modeli.

Ключевые слова: устойчивое развитие, устойчивое экономическое развитие, Трёхколонные модели, Модель капитальных ресурсов устойчивого развития, Модель призмы устойчивости.

Keywords: sustainable development, sustainable economic development, Three column models, Sustainable development capital resources model, Sustainability prism model.

Hasan Mammadov

The theoretical basis of sustainable economic development

Summary

The article focuses on the theoretical issues of the sustainable economic development. "Sustainable Development" and "Sustainable Economic Development" categories, their essence and content are explained. It is shown that, in the previous economic theory there was no paid attention to the issues of ecological limitation of economic development. Since the 70s of the XX century, environmental problems have sharply been intensified and attention has grown.

It is noted that, essentially the concept of sustainable development is a qualitatively new approach to the existing problems. While some have considered the problem to be a political solution, while others have considered the economic solution to be effective, in fact, the concept of sustainable development has emerged as a result of the combination of three main points. These are economic, social and environmental considerations.

It is noted that, although many countries in the world have sustainable development programs, the work in this area is being continued in the direction of "Sustainable Development Goals".

In our country, the principles and existing problems of "Sustainable Economic Development" are being studied and regulatory policy directions of the state for sustainable economic development are identified.

Ədəbiyyat

1. İ.H.Aliyev, S.Y.Hüseynov, A.M.Əsədov. Milli iqtisadiyyat: Modernləşmə və davamlı inkişaf. Bakı: Avropa nəşriyyatı-2012
2. H.Ə.Məmmədov. Dayanıqlı inkişaf konsepsiyası və onun səciyyəvi cəhətləri // NDU, Elmi əsərlər. İctimai elmlər seriyası. Naxçıvan: Qeyrət nəşriyyatı-2014, № 9(65), səh.131-136
3. F.F.Mustafayev. “Transformasiya şəraitində makroiqtisadi proseslərin dövlət tənzimlənməsi problemləri”. İqtisad elmləri doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiyanın avtoreferatı. Bakı-2010.
4. R.Səfərov. Dayanıqlı inkişafın mahiyyəti və ona dair qlobal təşəbbüslərin qısa təhlili. Bakı, “Statistika xəbərləri”. Elmi-praktiki jurnal. № 3/2016, il 2, cild 3, iyul-sentyabr, səh.22-30.
5. Аткиссон А. Как устойчивое развитие может изменить мир. М.: Бином-2012
6. A.Ş.Şəkəreliyev. Dövlətin iqtisadi siyasəti: Dayanıqlı və davamlı inkişafın təntənəsi. Monoqrafiya. Bakı: İqtisad Universiteti-2011

7. <http://unazerbaijan.org/az/buklet-dayaniqli-inkisaf-m>
8. Azərbaycan-2030:Minilliyin İnkişaf Məqsədlərindən Dayanıqlı inkişaf Məqsədlərinə doğru. Könüllü Milli Hesabat 2017. Bakı - 2017.

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 10.04.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 11.04.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 16.05.2019

UOT: 338

DOI: 10.33870/1012-1211-2019-3-2498

СОЦИАЛЬНОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО–МИРОВАЯ ПРАКТИКА И ПУТИ РАЗВИТИЯ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

Юсиф Байрамов

*Главный консультант Отдела статистики промышленности и строительства
Государственного Комитета по Статистике Азербайджанской Республики
AZ 1136, город Баку, проспект Строителей 81
e-почта: yusifb@azstat.org*

Açar sözlər: sosial sahibkarlıq, sahibkarlıq, biznes, sosial biznes, reyting.

Ключевые слова: социальное предпринимательство, предпринимательство, бизнес, социальный бизнес, рейтинг.

Keywords: social entrepreneurship, entrepreneurship, business, social business, rating.

Yusif Bayramov

The social entrepreneurship - world practice and trends of development in Azerbaijan

Summary

The article describes the history and the various approaches of clarifying the concept of “social entrepreneurship”. Moreover, due to the ambiguity of the concept of “social entrepreneurship”, there is noted the necessity to pay a special attention to the formation of this term and the related concepts of “social enterprise” and “social entrepreneur” in the society, as a whole, at the same time to create conditions for the formation of this concept in Azerbaijan also. There are given case studies, skills, achievements and ratings of the governments involved in this field; also analyzed the trends of development of social entrepreneurship in the Republic of Azerbaijan.

Литература

1. Фонд «Ашока: новаторы для общества» (Ashoka: Innovators for the Public) – <https://www.ashoka.org/>
2. Центр Социальных Инноваций (Center for Social Innovation) – <https://www.gsb.stanford.edu/faculty-research/centers-initiatives/csi/>
3. HAAS Center for Public Service – <https://haas.stanford.edu/>
4. Стенфордский центр филантропии и гражданского общества (Stanford Center on Philanthropy and Civil Society) – <https://pacscenter.stanford.edu/>
5. «Рейтинг лучших стран для деятельности социальных предпринимателей. 2016» – <http://poll2016.trust.org/>
6. Гришина Я. С. Сравнительно-правовое исследование социального предпринимательства в странах Америки и Европы – Вестник Пермского университета. Юридические науки. – 2012 - №2
7. Егорова Е. Н. Современные тенденции государственного и корпоративного управления. – М.: 2008.
8. Сертификат от некоммерческой организации «B Lab» – <https://www.bcorporation.net/>
9. Приложение к газете «Коммерсант деньги», 2016 – <https://www.kommersant.ru/doc/2927483>
10. Вайнер В. Опыт развития социального предпринимательства в США. – М.: Центр рекламных исследований Grand Prix, 2014. – 57 с.
11. Европейская комиссия – <https://www.ec.europa.eu>

12. Social Enterprise, Social Innovation and Social Entrepreneurship in Italy: A National Report // сайт «EFESEIIS» – <http://www.fp7-efeseiis.eu/national-report-italy/>
13. Великобритания; Закон о социальных благах (ценностях, стоимости) – <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2012/3/enacted>
14. Латвия; Закон о социальных предприятиях – http://www.ej.uz/SElaw_Latvia
15. Латвия; Министерство социального обеспечения (2014), Консерпција «Par sociālās uzņēmējdarbības ieviešanas iespējām Latvijā» (ТА-1807) – http://www.LM.gov.lv/upload/aktualitates/NULL/lmkonc_271014_su_1_1807.pdf
16. Европейская Комиссия. (2015). Карта социальных предприятий и их экосистем в Европе. Доклад по стране: Швеция
17. <http://EC.Europa.eu/Social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=socentntryrepts&Mode=advancedSubmit&langI&langId=EN> (<http://sofisam.SE/VAD-AR-Sociala-foretag/skapar-arbete.HTML>)
18. ABAD – <http://abad.gov.az/about>

Мəqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 02.05.2019

Тəkrar işlənməyə göndərilmişdir: 14.05.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 31.05.2019

DÜNYA İQTİSADİYYATININ QLOBALLAŞMASI ŞƏRAİTİNDƏ SAHİBKARLIQ FƏALİYYƏTİ VƏ ONUN STRATEGİYALARI

Rəşad Məmmədov

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin

Marketing ixtisası üzrə magistrantı

AZ 1001, Bakı şəhəri, İstiqlaliyyət küçəsi 6

e-poçt: mammadov.rashad93@gmail.com

Açar sözlər: firma, sahibkarlıq fəaliyyəti, marketing, strategiya, qloballaşma, iqtisadiyyat, inkişaf, ətraf mühit.

Ключевые слова: фирма, предпринимательская деятельность, маркетинг, стратегия, глобализация, экономика, развитие, окружающая среда.

Keywords: firm, entrepreneurship activity, marketing, strategy, globalization, economy, development, environment.

Rashad Mammadov

The strategies and activities of entrepreneurship in a globalizing world economy

Summary

The article notes the importance and role of the use of marketing strategies in entrepreneurship activity of firms. Features of formation and methods of application of the basic marketing strategies are presented. In business activity the use of SWOT-analysis is recommended which reveals possibilities of firms, its strengths and weaknesses, market conditions. Strategic marketing planning process highlights the market strategy for the range of products or separately for each product. Depending on the phases of the life cycle of products and their features the application of appropriate marketing strategies is appealed. It was noted that globalization of the world economy increases the need for use the concept of strategic management and marketing in business activity.

Ədəbiyyat

1. A.T.Məmmədov. Marketingin əsasları. Dərs vəsaiti.İdeal print. Bakı: “İqtisadiyyat Universiteti nəşriyyatı” 2007.
2. Кревенс, Дэвид, И. Стратегический маркетинг, 6-е издание: Пер. с англ. М: Издательский дом «Вильямс»-2008.
3. А.П.Панкрухин. Маркетинг: учеб. Для студентов, обучающихся по специальности«Маркетинг»/ А.П. Панкрухин. 6-изд.,стер. М.: Издательство «Омега-Л», 2011.- 655 с.
4. Р.А.Фатхутдинов. Стратегический маркетинг. 4-е изд. СПб.: Санкт-Петербург, 2006.

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 23.05.2019

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 28.05.2019

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 07.06.2019

Korrektor: Arzu Salmanova

Çapa imzalanmışdır: 21.08.2019